

Sygn. akt **IC 981/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Gradowska - Okrój

Protokolant: stażysta Karolina Konopka

Po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko I. S. (1)

o zapłatę

I. powództwo oddała;

II. zasądza od R. K. na rzecz I. S. (1) kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 września 2017 roku **powód R. K.** wniósł zasądzenie od pozwanej I. S. (1) kwoty 76.500,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz kosztów uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż jest wyłącznym właścicielem lokalu nr (...) położonego w W. przy ul. (...) o powierzchnia 47 m², składającego się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki, toalety oraz przedpokoju. Powód wskazał, że mieszkanie jest zajmowane bezumownie przez pozwaną, która była jego żoną. Przedmiotowe mieszkanie nigdy nie wchodziło w skład majątku wspólnego stron, a pozwana od grudnia 2013 roku, zajmuje lokal bez jakiegokolwiek tytułu prawnego. Powód podniósł również, że pozwana nie partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania. Ponadto argumentował, że sam jest zmuszony wynajmować mieszkanie bowiem pozwana nie chce opróżnić zajmowanego lokalu. Roszczenie powoda obejmuje okres 45 miesięcy tj. od 13 grudnia 2013 roku (wezwanie do opuszczenia lokalu) do 15 września 2017 roku, przy przyjęciu, że miesięcznego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie w wysokości 1.700 zł (pozew, k. 4-9).

W odpowiedzi na pozew **pozwana I. S. (1)** wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W pierwszej kolejności pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia co do dochodzonego roszczenia za okres od 13 grudnia 2013 roku do dnia 28 listopada 2014 roku. Jednocześnie pozwana zaprzeczyła aby otrzymała od powoda wezwanie do opróżnienia lokalu z dnia 13 grudnia 2013 roku. Pozwana argumentowała, że jest trudnej sytuacji finansowej oraz zdrowotnej, a w lokalu przy ul (...) zamieszkuje razem ze wspólnymi dziećmi stron.

Pozwana zaznaczyła, że powód w postępowaniu rozwodowym wniósł o jej eksmisję z lokalu, jednakże Sąd oddalił roszczenie powoda w tym zakresie. Pozwana wskazała również, że oferta zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego

została jej złożona w dniu 21 listopada 2017 roku i jest ona w trakcie procedowania. Odnosząc się natomiast do wysokości zaproponowanych przez powoda rat czynszu pozwana wskazała, że są one zawyżone. (odpowiedź na pozew, k. 44-57)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony zawarły związek małżeński w dniu 29 kwietnia 2006 roku w B.. Z małżeństwa tego mają dwoje dzieci: Z. K., urodzoną (...) oraz N. K., urodzoną (...). (bezsporne)

Już w momencie zawierania przez strony małżeństwa R. K. był właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...). Należał on do jego majątku osobistego, nie wchodził w skład wspólności majątkowej. Powierzchnia lokalu wynosi 47,6 m² i składa się z dwóch pokoi, kuchni, łazienki, toalety oraz przedpokoju (wypis aktu notarialnego z dnia 4 stycznia 2006 roku, k. 12-15, odpis z księgi wieczystej nr (...), k. 16-20, zeznania powoda w charakterze strony, k. 172-173, k. 207-208).

W czasie trwania małżeństwa małżonkowie wraz z dziećmi mieszkali w ww. mieszkaniu. Powód wyprowadził się w czerwcu 2011 roku (bezsporne, zeznania powoda w charakterze strony, k. 172-173, k. 207-208).

W grudniu 2008 roku u pozwanej wykryto raka piersi, a 30 stycznia 2009 roku przeprowadzono u niej mastektomię pełną, następnie została poddana chemioterapii. W tym samym czasie okazało się, że jest w ciąży z drugim dzieckiem. Już po urodzeniu N. pozwana została również poddana leczeniu hormonalnemu. W 2010 roku została ona ponownie poddana operacji z uwagi na konieczność usunięcia guza nadnercza. Pozwana od 1 stycznia 2015 roku do 15 stycznia 2019 roku posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (bezsporne, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k. 136-137, dokumentacja medyczna, k. 130-135)

Na skutek pozwu o rozwód wniesionego przez R. K. przed Sądem Okręgowym Warszawa Praga w Warszawie toczyło się postępowania sygn. akt I C 815/11.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2015 roku Sąd Okręgowy rozwiązał związek małżeński stron. Jednocześnie w wyroku rozwodowym ograniczono obojgu rodzicom wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi stron Z. i N. poprzez zobowiązanie ich do podjęcia w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku, warsztatów umiejętności wychowawczych oraz ustanowienie nadzoru kuratora, z obowiązkiem składania sprawozdań raz na 2 miesiące. Dodatkowo Sąd ograniczył władzę rodzicielską nad małoletnimi córkami ojcu R. K. do współdecydowania o kierunkach ich kształcenia i sposobie leczenia. Miejsce zamieszkania małoletnich córek stron ustalono miejsce zamieszkania w każdorazowym miejscu zamieszkania matki I. K.. W zakresie obowiązku alimentacyjnego Sąd Okręgowy kosztami utrzymania małoletnich dzieci stron obciążył oboje rodziców, ustalając udział ojca dzieci R. K. w tych kosztach na kwoty po 800 złotych miesięcznie na rzecz Z. i po 700 złotych miesięcznie na rzecz N.. Wniosek powoda o eksmisję pozwanej został oddalony w pkt VII wyroku. Sąd oddalając wniosek powoda o eksmisję wskazując, że pozwana nie ma gdzie mieszkać wraz z dziećmi oraz, że jej sytuacja zdrowotna i finansowa nie pozwalała jej na zapewnienie sobie innego mieszkania niż to dotychczas zajmowane. Zdaniem Sądu Okręgowego orzekającego w sprawie o rozwód eksmisja pozwanej byłaby niezgodna z zasadami współżycia społecznego również dlatego, że pozwana była osobą bardzo chorą (wyrok wraz z uzasadnieniem, k. 770-791 akt I C 815/11).

Wyrokiem z 7 czerwca 2016 roku Sąd Apelacyjny na skutek apelacji złożonej przez obie strony postępowania zmienił zaskarżony wyrok jedynie co do kosztów utrzymania córki Z. ustalając je na kwotę 700,00 zł miesięcznie, a w kosztach utrzymania córki N. na kwotę 600,00 zł miesięcznie. Sąd Apelacyjny ustalając udział w kosztach utrzymania małoletnich córek stron miał na uwadze, że wówczas wraz z powódką zamieszkiwały one w mieszkaniu przy ul. (...), którego koszty utrzymania pokrywał pozwany. Sąd II instancji w uzasadnieniu swojego orzeczenia wskazał, że alimenty w wysokości 1.300 złotych stanowią wartość minimalną, jaką R. K. winien świadczyć tytułem udziału w kosztach utrzymania swoich małoletnich córek, aktualną jedynie przy założeniu, że powód pokrywa koszty utrzymania mieszkania przy ul. (...) (obecnie około 700 złotych). Naturalnym elementem świadczeń, o których mowa w art. 133 k.r.o. jest zapewnienie dzieciom miejsca zamieszkania. Wówczas zdaniem Sądu Apelacyjnego obowiązek ten

realizował powód, ponieważ córki stron zamieszkiwały w lokalu stanowiącym jego własność. Sąd II instancji zaznaczył, że okoliczność ta znajdowała swoje odzwierciedlenie w wielkości, określonego przez Sąd Okręgowy udziału powoda w kosztach utrzymania dzieci i została uwzględniona także przy rozpoznawaniu apelacji. (wyrok Sądu Apelacyjnego, k. 928 akt I C 815/11, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego, k. 938-955)

Wyrokiem z dnia 15 marca 2017 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie II Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt II C 1879/16 nakazał pozwanej opróżnienie lokalu należącego do powoda, ponadto wstrzymał wykonanie wyroku do czasu, aż gmina (...) W. nie złoży pozwanej oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Zgodnie z decyzją z dnia 21 listopada 2017 roku zastępca Burmistrza (...) B. (...) W. przedstawił pozwanej ofertę lokalu socjalnego o powierzchni użytkowej 29,72 m² w tym powierzchni mieszkalnej (...) m⁽²⁾ składającego się z 2 pokoi z aneksem kuchennym i łazienką. Jak wskazał w ofercie organ lokal spełniał kryteria lokalu socjalnego, określonego w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (wyrok Sądu Rejonowego z dnia 15 marca 2017 roku, k. 37, oferta zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego, k.87)

Pismem z dnia 24 sierpnia 2017 roku powód skierował do pozwanej przedsądowe wezwanie do zapłaty ma kwotę 76.500 zł tytułem zapłaty za bezumowne korzystanie z lokalu nr (...) położonego w W. przy ul. (...) (wezwanie do zapłaty, k. 38-39).

Powód w latach 2014-2017 pomieszkiwał w mieszkaniu przy ul. (...). Sypiał wówczas w pokoju córek (zeznania pozwanej w charakterze strony, k. 174-175, k. 208).

Pozwana wraz z córkami wyprowadziła się z lokalu przy ul. (...) w marcu 2018 roku do wynajmowanego mieszkania. Odrzuciła ofertę mieszkania socjalnego m.in. z uwagi na jego odległe położenie. Pozwana chciała aby małoletnie pozostały w dotychczasowej szkole. Powód nie płaci regularnie alimentów zasądzonych na córkę w związku z czym ich egzekucję prowadzi od 2014 roku komornik. Pozwana jest zatrudniona w (...) i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie minimalne. Spłaca pożyczkę, której miesięczna rata spłata wynosi 300 zł (zeznania pozwanej w charakterze strony, k. 174-175, k. 208).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów oraz wymienionych wyżej dokumentów zawartych w dołączonych aktach sprawy I C 815/11 oraz II C 1879/16. Wiarygodność tych dowodów nie była w toku procesu kwestionowana przez strony, nie budziła również wątpliwości Sądu.

Sąd ustalił częściowo również stan faktyczny na podstawie zeznań stron. Sąd uznał za wiarygodna zeznania powódki w zakresie w jakim wskazywała, że wcześniejsze wyprowadzenie z mieszkania powoda uniemożliwiła jej sytuacja zdrowotna i materialna. Zdaniem Sądu okoliczność złej sytuacji materialnej i zdrowotnej powódki została potwierdzona w trakcie postępowania rozwodowego, a ustalenia Sądu I instancji zostały w tym zakresie uznane za prawidłowe przez Sąd II instancji.

Sąd na podstawie art. 235² pkt 2, 3 i 5 k.p.c. Sąd postanowił pominąć dowód z opinii biegłego ds. wyceny nieruchomości oraz dowód w postaci zeznań świadków M. R., K. P. i P. Ś..

Sąd zważył, co następuje:

Spornym pomiędzy stronami był fakt bezumownego korzystania przez pozwaną z lokalu mieszkalnego należącego do powoda.

W pierwszej kolejności zbadał zasadność roszczenia powoda za okres kiedy strony formalnie pozostawały jeszcze małżeństwem, bowiem bezspornym w sprawie było, że małżeństwo to trwało od 29 kwietnia 2006 roku do 7 czerwca 2016 roku (data uprawomocnienia się wyroku rozwodowego).

Zawarcie małżeństwa prowadzi do powstania stosunku prawnego, składającego się z praw podmiotowych zarówno o charakterze niemajątkowym, jak i majątkowym. Małżonkowie mają obowiązek współdziałania w trakcie trwania małżeństwa. Celem współdziałania jest zapewnienie bytu rodzinie, której źródłem jest małżeństwo. Obowiązek współdziałania został wyrażony w art. 23 k.r.o. Można przyjąć, że w art. 27 k.r.o. ustawodawca „skonkretyzował” obowiązek z art. 23 k.r.o. (por. J. Winiarz [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2010, s. 297). Jedną z form współdziałania jest obowiązek dostarczenia środków w celu prawidłowego funkcjonowania rodziny. W uzasadnieniu uchwały całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 16 grudnia 1987 roku, III CZP 91/86, LEX nr 3342, wyraźnie wskazano, że art. 27 i 28 k.r.o. regulują „obowiązek przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny jako całości”. A zatem świadczenie, o którym mowa w art. 27 k.r.o., służy zaspokojeniu potrzeb wszystkich członków rodziny, a w tym także drugiego małżonka. Przepisy regulujące skutki majątkowe zawarcia małżeństwa mają przy tym charakter bezwzględnie obowiązujący, niezależnie od ustroju majątkowego między małżonkami. Charakter *iuris cogentis* mają także przepisy dotyczące pewnych praw najistotniejszych dla funkcjonowania rodziny, w tym przede wszystkim praw do mieszkania oraz przedmiotów wyposażenia domowego. Wynika to stąd, że małżonkowie mają obowiązek wspólnego pożycia oraz przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny, którą założyli. Jak również zważył Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 4 lutego 2016 roku, sygn. akt I ACa 512/15, z chwilą zawarcia małżeństwa, niezależnie od łączącego małżonków ustroju majątkowego powstaje obowiązek przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny (art. 27 k.r.o.). Kodeks rodzinny nie definiuje zwykłych potrzeb rodziny. Przyjmuje się, że należą do nich powtarzające się przeciętne potrzeby dotyczące przede wszystkim mieszkania, wyżywienia, ubioru czy ochrony zdrowia członków rodziny. W granicach tych potrzeb mieści się niewątpliwie zaspokajanie potrzeb każdego z małżonków i wspólnych dzieci. Nie można domagać się zwrotu wydatków i nakładów związanych z dopełnieniem tego obowiązku.

Dodatkowo zgodnie z treścią art. 28¹ k.r.o. jeżeli prawo do mieszkania przysługuje jednemu małżonkowi, drugi małżonek jest uprawniony do korzystania z tego mieszkania w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Przepis ten stosuje się odpowiednio do przedmiotów urządzenia domowego.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe rozważania w okresie od 13 grudnia 2013 roku do 7 czerwca 2016 roku pozwana miała pełne prawo do zamieszkiwania w mieszkaniu powoda przy ul. (...). Wynika to zarówno z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczącego przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, jak i bezpośrednio z treści art. 28¹ k.r.o. Należy podkreślić, że art. 28¹ k.r.o., podobnie jak inne przepisy określające prawa i obowiązki małżonków, ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Przewidziane w nim uprawnienia nie mogą zostać wyłączone ani ograniczone na mocy umowy małżonków. Przepis ten zatem znajduje zastosowanie niezależnie od łączącego małżonków ustroju majątkowego (uchwała Sądu Najwyższego z 23 lipca 2008 roku, III CZP 73/08, OSNC 2009, Nr 7–8, poz. 110; wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 12 lutego 2014 roku, I ACa 785/13, Legalis). Regulację przewidzianą w art. 28¹ k.r.o., w nawiązaniu do rozwiązania ustanowionego w art. 215 ust. 3 kodeksu cywilnego francuskiego, określa się mianem *régime primaire* (reżimu, ustroju podstawowego). W tym wąskim ujęciu ustrój podstawowy nie jest kolejnym małżeńskim ustrojem majątkowym, ale zapewnia minimum ochrony małżonkowi, gdy prawo do mieszkania rodzinnego należy do majątku osobistego drugiej strony.

Należy również podkreślić, że znaczenia dla sprawy nie ma również to czy powód się wyprowadził jeszcze w trakcie trwania małżeństwa. Ustanie bowiem wspólnego pożycia, czyli zaistnienie separacji faktycznej małżonków, nie powoduje wygaśnięcia uprawnień wskazanych w art. 28¹ k.r.o. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 stycznia 2017 roku (I ACa 571/16, Legalis) stwierdził, że bez znaczenia dla tego uprawnienia pozostaje (...) stan faktycznej separacji małżonków oraz jego przyczyny, ani też ustalenie od kiedy datuje się trwałe i zupełne rozkład pożycia małżeńskiego. Separacja faktyczna mogłaby spowodować utratę uprawnienia z art. 28¹ k.r.o., gdyby jej skutkiem było zaprzestanie korzystania z danego lokum stanowiącego odrębną własność drugiego małżonka przez tego małżonka, który realizuje jedynie swe prawo podmiotowe oparte o istniejący stosunek małżeństwa (a więc jedynie w sytuacji kiedy pozwana wyprowadziła się z lokalu). Należy zaznaczyć również, że to powód sam podjął decyzję o wyprowadzce z własnego mieszkania. Gdyby w nim pozostał wówczas Sąd w wyroku rozwodowym mógłby orzec o

sposobie korzystania z mieszkania. Zatem powód niejako sam pozbawił się wówczas możliwości zamieszkiwania w swoim mieszkaniu.

Tym samym w ocenie Sądu nie ma jakichkolwiek wątpliwości, że powódka wraz córkami do momentu prawomocnego zakończenia postępowania rozwodowego miała pełne prawo zamieszkiwać w lokalu należącym do powoda.

Odnosząc się natomiast do okresu zamieszkiwania przez pozwaną w mieszkaniu powoda po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego Sąd w pierwszej kolejności zbadał zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego ten kto zajmuje lokal mieszkalny bez tytułu prawnego jest obowiązany, do czasu jego opróżnienia, uiszczać (właścicielowi), co miesiąc czynsz. Ustawodawca w ustępie drugim tego artykułu, limituje wysokość świadczenia tytułu czynszu najmu. Przewidziane zostało także uprawnienie dla właściciela, by mógł dochodzić odszkodowania uzupełniającego, wyrównującego stratę z tego tytułu, o ile ta byłaby wyższa. Roszczenie właściciela ma charakter okresowy, co za tym idzie przedawnia się z upływem trzech lat.

Jak już zostało ustalone od dnia 7 czerwca 2016 roku pozwana zajmowała lokal powoda bez tytułu prawnego i od tego momentu rozpoczynał bieg trzy letni okres przedawnienia roszczenia powoda jako właściciela. Biorąc pod uwagę datę wniesienia pozwu w niniejszej sprawie – 15 września 2017 roku (data prezentaty biura podawczego) roszczenia powoda względem pozwanej z okres od 7 czerwca 2016 roku nie przedawniły się.

Sposób ustalenia wysokości należnego właścicielowi odszkodowania określa art. 18 ust. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego stanowiąc, że - z zastrzeżeniem ust. 3 - odszkodowanie, które obowiązane są opłacać osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego, odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu. Jeżeli odszkodowanie nie pokrywa poniesionych strat, właściciel może żądać od lokatora odszkodowania uzupełniającego. Powyższa regulacja oznacza, że nie będą miały zastosowania przepisy art. 224-225 k.c. w zw. z art. 230 k.c. Wyjątek przewidziany w art. 18 ust. 3 dotyczy osób uprawnionych do lokalu zamiennego lub socjalnego, jeżeli sąd orzekł o wstrzymaniu opróżnienia lokalu do czasu dostarczenia im takiego lokalu. Te osoby "opłacają odszkodowanie" w wysokości czynszu, jaki byłyby obowiązane płacić, gdyby stosunek prawny nie wygasł.

Pozwana w toku niniejszego postępowania nie zaprzeczała, że po orzeczeniu rozvodu zamieszkiwała wraz z córkami w mieszkaniu powoda. W wyroku z dnia 15 marca 2017 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ nakazał pozwanej, oraz małoletnim dzieciom stron N. K., Z. K. opuszczenie i opróżnienie lokalu mieszkalnego będącego własnością powoda. Jednocześnie orzekł, że pozwanej przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Sąd Rejonowy również w toku prowadzonej sprawy w wyroku wstrzymał wykonanie wyroku w sprawie eksmisji z lokalu do czasu złożenia oferty przez miasto dotyczącego lokalu socjalnego. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2002 roku, sygn. akt V CKN 1305/00, przyznanie w wyroku orzekającym eksmisję prawa do lokalu socjalnego nie oznacza zwolnienia osoby eksmitowanej z obowiązku uiszczenia odszkodowania za zajmowanie lokalu do czasu uzyskania lokalu socjalnego. Wobec powyższego pozwana była zobowiązana do zapłaty rat czynszu najmu za okres od momentu uprawomocnienia się wyroku rozwodowego do momentu orzeczenia nakazu eksmisji pozwanej z lokalu powoda. Jednak „odszkodowanie” to pozwana mogłaby ponosić jedynie w # bowiem mieszkały również z nią dwie córki powoda wobec których miał on obowiązek alimentacyjny. Dodatkowo w toku postępowania rozwodowego zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny uwzględnił okoliczność, że powód partycypuje w kosztach utrzymania dzieci udostępniając im swoje mieszkania. Miało to wpływ na wysokość ustalonego przez Sąd Okręgowy udziału pozwanego w kosztach utrzymania dzieci, który miał być płacony do rąk matki dzieci (a więc niejako spowodowało obniżenie kwoty płatnej do rąk pozwanej). Należy dodać, że bez znaczenia dla niniejszej sprawy pozostawała okoliczność czy w mieszkaniu powoda wraz z pozwaną i dziećmi zamieszkiwał partner pozwanej czy jakakolwiek inna osoba. Powód w niniejszej sprawie pozwał o zapłatę z tytułu korzystania z jego lokalu wyłącznie pozwaną i przedmiotem badania przez Sąd w toku niniejszego postępowania była jedynie kwestia czy względem pozwanej takie roszczenie mu przysługuje.

Konkludując powyższe rozważania wskazać należy, że powód miał prawo żądać od pozwanej zapłaty za okres od daty uprawomocnienia się wyroku rozwodowego do daty orzeczenia o eksmisji jednak w wymiarze #, bowiem była ona jedną z trzech osób zamieszkujących lokal powoda.

Sąd uznał jednakże, że nawet w obliczu powyższych ustaleń, w realiach przedmiotowej sprawy, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, a to z uwagi na sprzeczność żądania powoda z zasadami współżycia społecznego. Przypomnieć trzeba, że art. 5 k.c., który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego, takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony, ma wyjątkowy charakter, przełamuje bowiem zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. Odmowa udzielenia ochrony musi być uzasadniona okolicznościami rażącymi i nieakceptowanymi ze względu na przyjęty w społeczeństwie system wartości. Objęte kodeksem cywilnym zasady współżycia społecznego pozostają w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy, występujących tak po stronie powoda, jak i pozwanego i w takim ujęciu wyznaczają podstawy, granice oraz kierunek jej rozstrzygnięcia, w wyjątkowych sytuacjach, które ten przepis przewiduje. Sąd stoi na stanowisku, że stosowanie art. 5 k.c. w sprawie o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości nie jest wyłączone; żądanie zapłaty wynagrodzenia w oznaczonej kwocie może być bowiem oceniane w płaszczyźnie nadużycia przez właściciela przysługującego mu prawa. Treść art. 5 k.c. daje bowiem Sądowi możliwość dokonania takiej oceny w stosunku do wykonywania każdego prawa podmiotowego przez osobę uprawnioną, w tym wypadku właściciela nieruchomości - powoda R. K.. Warto dodać, że zastosowanie ww. klauzuli dla oceny zasadności roszczeń uzupełniających właściciela, uznał za dopuszczalne Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie I CSK 641/11, wskazując, że nie można czynić ze swojego prawa, także obejmującego zapłatę za bezumowne korzystanie z przedmiotu własności, użytku który byłby sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu, można dopatrzeć się takiej właśnie wyjątkowej sytuacji, która uzasadnia zastosowanie normy k.c.

Pozwana I. S. (2) w istocie zamieszkiwała w mieszkaniu, stanowiącym własność powoda, jednakże Sąd musiał mieć na względzie okoliczności, że wraz z nią zamieszkiwało tam dwoje małoletnich wówczas dzieci stron, nad którymi pozwana wykonywała władzę rodzicielską na mocy wyroku rozwodowego. W ww. wyroku Sąd zobowiązał zarówno pozwaną, jak i powoda do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletnich dzieci stron. Wskazać należy, że z istoty obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka, które nie może utrzymać się samodzielnie (art. 133 § 1 k.r.o.) wynika obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania (art. 128 k.r.o.) w zakresie ograniczonym z jednej strony rozmiarami potrzeb uprawnionego do alimentacji, z drugiej zaś - możliwościami zarobkowymi i majątkowymi zobowiązanych. Zgodnie zaś z k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Sąd miał na względzie, że w pojęciu bieżących, usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej mieszczą się koszty mieszkania ponoszone przez osobę uprawnioną do alimentacji, rozumiane jako bieżące koszty utrzymania i eksploatacji mieszkania (uchwała Sądu Najwyższego z 10 maja 1977 roku, III CZP 26/77, OSNCP 1977, Nr 12, poz. 231).

Przez dostarczanie środków utrzymania i wychowania dzieci rozumieć należy również czynienie starań o zapewnienie im miejsca zamieszkania. Jak wynika zaś z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, pozwana i jej dzieci w żaden sposób nie przekroczyły potrzeb mieszkaniowych adekwatnych dla osoby dorosłej i dwojga dzieci. Sąd uznał, że przebywanie pozwanej z małoletnimi dziećmi w mieszkaniu powoda stanowiło uzasadnioną okolicznościami sprawy konieczność, w żadnym wypadku nie można powiedzieć, że pozwana miała pozbawić powoda możliwości korzystania ze swojej własności, tym bardziej, że powód miał klucze do domu i bywał tam sporadycznie. Zdaniem Sądu, decyzja pozwanej o pozostaniu po rozwodzie w mieszkaniu pozwanego była uzasadniona nie jej własnym interesem (trudna sytuacja zdrowotna i finansowa) i dobrem dzieci stron, w tym zwłaszcza procesem edukacyjnym dzieci. Każda z córek stron wówczas uczyła się, a pozwanej zależało aby na proces edukacji nie wpływały częste przeprowadzki. Zdaniem Sądu, nie można pozwanej obciążać wynagrodzeniem za korzystanie z mieszkania powoda, skoro zamieszkiwała ona tam ze względu na dobro małoletnich dzieci, co do których obowiązek alimentacyjny obciążał oboje rodziców, a powód miał prawną i faktyczną możliwość zapewnienia dzieciom warunków mieszkaniowych.

Co więcej, to pozwanej w wyroku rozwodowym Sąd powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi ograniczając ją powodowi, i oczywistym jest, iż pozwana jako osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dziećmi obowiązana była z nimi zamieszkiwać. Trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację, iż pozwana, aby uniknąć roszczeń powoda, miałaby zamieszkiwać oddzielnie od swoich dzieci. Pozwana z kolei nie miała w tamtym czasie możliwości zapewnienia dzieciom innego miejsca zamieszkania, tym bardziej z uwagi na jej ciężką sytuację zdrowotną i wieloletnie zmaganie się z chorobą nowotworową. Sąd stoi zresztą na stanowisku, że w przypadku, kiedy ojciec dzieci jest właścicielem mieszkania, najmowanie przez matkę innego lokalu byłoby całkowicie nieracjonalne. Na podstawie okoliczności sprawy można w ocenie Sądu założyć, że gdyby nie konieczność opieki nad małoletnimi dziećmi, pozwana nie zajmowałaby mieszkania powoda w okresie objętym żądaniem. To pozwana w zasadniczej części zajmowała się wszystkimi aspektami wychowania dzieci, podczas gdy powód nawet nie był w stanie płacić zasądzonych na dzieci alimentów i koniecznym stało się prowadzenie egzekucji komorniczej przeciwko R. K.. Takie zachowanie powoda, który żąda zapłaty wynagrodzenia od matki swoich dzieci, zwłaszcza w sytuacji, kiedy również na nim ciąży obowiązek alimentacyjny wobec nich, Sąd ocenił negatywnie. Oczywistym jest dla Sądu, że strony są uwikłane w głęboki konflikt emocjonalny, który stoi u podstaw zachowania powoda, nawet jednakże w takiej sytuacji należy mieć na względzie dobro małoletnich dzieci.

W takich okolicznościach sprawy Sąd uznał, iż powód swoim zachowaniem czyni ze swego prawa użytek, który jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i nie może korzystać z ochrony prawnej. Sąd nie miał wątpliwości, że w tych konkretnych okolicznościach, żądanie zapłaty za korzystanie przez pozwaną z należącej do powoda nieruchomości, winno być zakwalifikowane jako nadużycie prawa i z tej przyczyny Sąd powództwo oddalił. Z tego też względu, bezprzedmiotowe było prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku ustalenia wysokości roszczenia powoda.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu w pkt II wyroku stanowi oczywistą konsekwencję oddalenia powództwa w całości. Zgodnie bowiem z przepisem art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), wedle zaś § 3 ww. przepisu do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Mając na względzie powyższą regulację oraz fakt, że pozwana była w sprawie zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, Sąd wyliczył, że pozwana poniosła koszty procesu w wysokości 4.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, wysokość których Sąd ustalił w oparciu o § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia pozwu.

ZARZĄDZENIE

(...)